

โครงการเสริมสร้างการรับมือของเมืองกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ
 (Mekong Building Climate Resilient Asian Cities: M-BRACE)

“เมืองอุดรธานี” เป็นเมืองหน้าด่านที่มีการค้าขายชายแดนกับประเทศลาว โดยเป็นศูนย์รวมทางด้านพาณิชยกรรมและธุรกิจ รวมทั้งเป็นศูนย์กลางด้านการคมนาคมและการขนส่งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ซึ่งส่งผลให้เมืองมีระบบเศรษฐกิจใหญ่เป็นอันดับ 3 ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ประเด็นสำคัญของเมือง

การพัฒนาเมือง เมืองอุดรธานีมีการขยายตัวอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้การเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดินไม่เป็นไปตามกรอบของผังเมืองรวม โดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ คือ จากพื้นที่สีเขียว ซึ่งรองรับและพื้นที่กักเก็บน้ำตามธรรมชาติของเมือง มาเป็นพื้นที่ที่อยู่อาศัยและพาณิชยกรรม ทำให้เพิ่มความรุนแรงต่อปัญหาน้ำท่วมของเมือง

การขาดแคลนน้ำ เมืองอุดรธานีมีเขื่อนห้วยหลวง เป็นแหล่งน้ำหลักเพียงแห่งเดียว รวมทั้งเมืองมีการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่องและรวดเร็วทำให้มีอัตราความต้องการใช้น้ำเพิ่มขึ้นอย่างมาก ประกอบกับในปัจจุบันบางปี เกิดปัญหาฝนทิ้งช่วง และตกปริมาณน้อย เช่น กรณีปี พ.ศ.2555 มีปริมาณฝนรวมประมาณ 885 มม. เท่านั้น ซึ่งทำให้ปริมาณน้ำไม่เพียงพอต่อความต้องการ ซึ่งแนวโน้มในอนาคตของเมืองอาจเกิดปัญหาการขาดแคลนน้ำและการแย่งชิงน้ำ

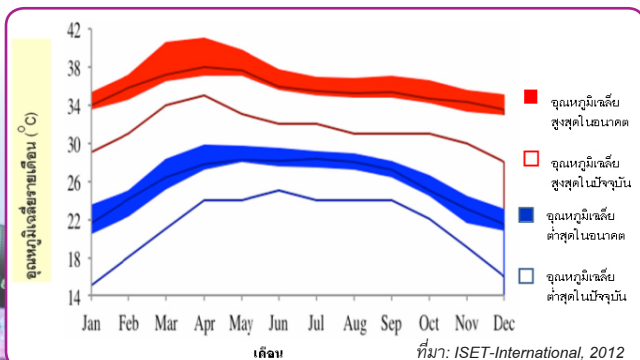
ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

เมืองอุดรธานีมีแนวโน้มที่จะประสบกับปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่ทวีความรุนแรงขึ้น ซึ่งมีหน่วยงานได้ทำแบบจำลองเพื่อคาดการณ์อุณหภูมิเฉลี่ยและปริมาณฝนเฉลี่ยของเมืองโดยเปรียบเทียบระหว่างปัจจุบันกับอนาคต (ปี พ.ศ.2588-2608)

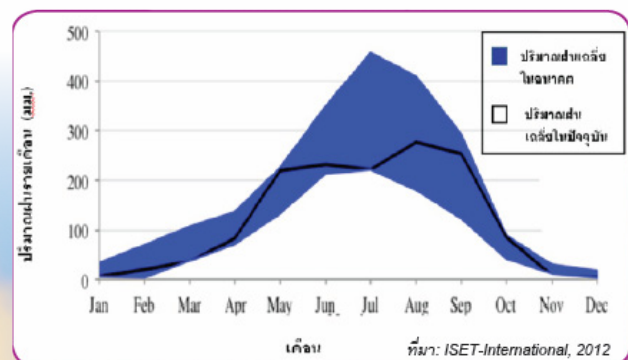
สำหรับกราฟที่ 1 : แสดงให้เห็นถึงอุณหภูมิเฉลี่ยในอนาคตที่แนวโน้มสูงกว่าในปัจจุบัน เช่น ปัจจุบันเดือนเมษายนมีอุณหภูมิ เฉลี่ย 33°C แต่ในอนาคตอาจสูงขึ้นถึง 41°C เป็นต้น

ส่วนกราฟที่ 2 : แสดงให้เห็นถึงปริมาณฝนเฉลี่ย พบว่า ในอนาคตปริมาณฝนเฉลี่ยมีแนวโน้มสูงขึ้น เช่น ในปัจจุบันเดือนกรกฎาคมมีปริมาณฝนเฉลี่ย 220 มม. แต่ในอนาคตปริมาณฝนอาจเพิ่มสูงขึ้นถึง 450 มม. เป็นต้น

กราฟที่ 1 : แสดงการคาดการณ์อุณหภูมิเฉลี่ยของอุดรธานี เทียบระหว่างข้อมูลปัจจุบันและอนาคตปี พ.ศ. 2588-2608

กราฟที่ 2 : แสดงการคาดการณ์ปริมาณฝนเฉลี่ยของอุดรธานี เทียบระหว่างข้อมูลปัจจุบันและอนาคตปี พ.ศ. 2588-2608

ทั้งนี้ หากเมืองอุดรธานีต้องประสบกับปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศจะทำให้ได้รับผลกระทบต่อระบบเมือง เช่น เศรษฐกิจ และสาธารณสุข โดยเฉพาะเรื่องน้ำ ซึ่งหากปริมาณฝนน้อยลงจะทำให้เมืองต้องประสบกับปัญหาการขาดแคลนน้ำ แต่หากปริมาณของฝนของเมืองเพิ่มขึ้นจะทำให้เกิดปัญหาน้ำท่วม เนื่องจากกระแสน้ำของเมืองสามารถรองรับได้ เพราะไม่มีการประเมินสถานการณ์และการวางแผนอนาคตโดยนำข้อมูลที่เกี่ยวข้องภัยพิบัติและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศมาใช้ ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาเมืองในอนาคต

แผนพัฒนาเมืองในอนาคต

- ➔ การเข้าประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (Asean Economic Community : AEC)
- ➔ การเข้าร่วมเป็นอนุภาคลุ่มแม่น้ำโขง (Greater Mekong Sub Region Service Complex) เพื่อเป็นศูนย์กลางของการเงิน การค้า
- ➔ โครงการพัฒนาระบบคมนาคมและการขนส่ง ได้แก่ การขยายสนามบินนานาชาติอุดรธานี การสร้างรถไฟรางคู่, การสร้างรถไฟความเร็วสูง เพื่อเชื่อมโยงกับอาเซียน
- ➔ การสร้างถนนวงแหวนรอบที่ 2 (เพื่อแก้ไขปัญหาจราจรและน้ำท่วม)
- ➔ การจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมสีเขียว (Green Industrial Estate)

การสร้างการรับมือของเมือง

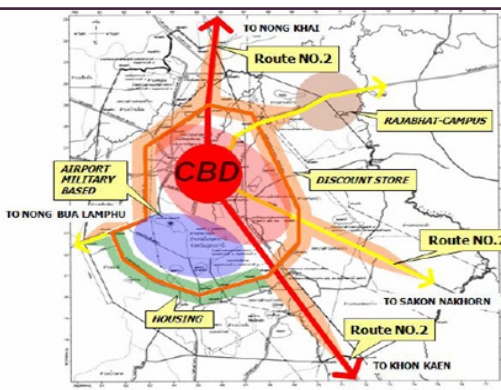
เมืองอุดรธานี ได้เข้าร่วมเป็นพื้นที่นำร่องของโครงการเสริมสร้างการรับมือของเมืองกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (M-BRACE) ซึ่งดำเนินการร่วมกับทุกภาคส่วนของเมือง เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจ และความตระหนัก โดยเป็นการเริ่มต้นหาวิธีการแนวทางในการเตรียมความพร้อมและเพื่อรับมือต่อผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศทั้งในระดับเมือง ท้องถิ่น ซึ่งได้ดำเนินกิจกรรม ดังนี้

- ➔ การจัดประชุมเสวนาเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน (Shared Learning Dialogues: SLDs) ซึ่งมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง
- ➔ การแต่งตั้งคณะกรรมการทำงานระดับเมืองอุดรธานี
- ➔ การประเมินความเปราะบางของเมืองต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Vulnerability Assessment)
- ➔ การดำเนินกิจกรรมเพื่อรับมือกับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (โครงการนำร่อง: Pilot Project)

ความท้าทายของเมือง

จากการขยายตัวของเมืองอุดรธานีอย่างรวดเร็วเพื่อตอบสนองต่อการพัฒนาในระดับประเทศและระดับภูมิภาค เช่น การเป็นศูนย์กลางภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน และการเข้าประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) แต่ในขณะเดียวกันเมืองไม่มีการบริหารจัดการที่ดีเพียงพอ โดยเฉพาะประเด็นผังเมืองที่ไม่มีประสิทธิภาพอีกทั้งโครงสร้างพื้นฐานของเมืองในปัจจุบันไม่เหมาะสม เนื่องจากการประเมินสถานการณ์ และการวางแผนอนาคตเมืองไม่ได้นำข้อมูลที่เกี่ยวข้องภัยพิบัติ และการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศมาใช้ รวมไปถึงการขาดการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนและการเผยแพร่ข้อมูลไม่เป็นสาธารณะทำให้เกิดปัญหาต่างๆ เช่น การบุกรุกพื้นที่สาธารณะ น้ำท่วม และการขาดแคลนน้ำ ฯลฯ

ทั้งนี้ทางโครงการ M-BRACE จึงจะเข้ามาร่วมมือกับเมืองเพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจ กระตุ้นความตระหนัก และหาแนวทางในการเตรียมความพร้อมเพื่อรับมือของเมืองต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศทั้งในระดับเมือง ท้องถิ่นอย่างเหมาะสมต่อบริบทของเมืองต่อไป

ภาพการวิเคราะห์แนวโน้มและทิศทางการขยายตัวของเมืองอุดรธานีในปัจจุบัน (2555)

โครงการเสริมสร้างการรับมือของเมืองกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ
(Mekong-Building Climate Resilient Asian Cities: M-BRACE)

สถาบันสิ่งแวดล้อมไทย

16/151 เมืองทองธานี ถ.บอนด์สตรีท

ต.บางพูน อ.ปากเกร็ด จ.นนทบุรี 11120

โทร. (66 2) 503 3333 ต่อ 304 แฟกซ์. (66 2) 504 4826-8

<http://www.tei.or.th>

<http://www.thaicity-climate.org>

<http://www.acccrn.org>

<http://www.facebook.com/M-BRACE>

Recycled Paper